

TRGOVSKI LIST

Casopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VIII.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, dne 29. septembra 1925.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 114.

Trgovska politika v Srednji Evropi.

Znani ogrski gospodarski politik Hantos bo izdal v kratkem novo delo pod gornjim naslovom, iz katerega prinašajo listi že sedaj bistvene odlomke. Ker so nekateri zelo zanimivi in za poznavanje gospodarskih razmer zelo važni, jih podamo par tudi mi.

Nove države Srednje Evrope so se znale veliko bolj druga proti drugi zapreti, kakor pa stopiti v medsebojne prijateljske stike. Ker se vlade niso zganile, so začeli zasebniki z zamenjavo blaga. Nastale so kratkoročne pogodbe, kjer je šlo trgovanje iz roke v roko, poleg za potegom, ker nobeden od kontrahentov ni hotel drugemu zaupati, tudi za kratko dobo ne. Iz teh pogodb so se razvile druge, obširnejše, tam so si stale nasproti že politične enote. Dovolil se je izvoz gotovih kontingentov, a v splošnem sta bila eksport in import prepovedana, če nista bila izrecno dovoljena; trgovina je bila torej še zelo vezana. Šele tri leta po končani vojski je prišel trgovski promet do stopnje, kjer sta import in eksport načeloma dovoljena, v kolikor nista prepovedana. V gospodarski zmedbi zadnjih let pa take prepovedi kaj bujno poganjajo.

Dejstvo, da se začne po velikih vojskah zaščitni protekcionizem, ni novo. Saj je bilo po Napoleonovih vojskah isto kot danes, ko se je zaščitna carina z vso močjo pojavila, samo da ima sedaj dosti bolj bogate skušnje in da ni več omejena na vojskujoče se države. Vojska je v vseh državah zbudila živahno željo po industrializaciji in strah pred tujo konkurenco. Nastalo je nešteto novih industrijskih obratov, stare so povečali, vse so obdali z močnim zaščitnim zidom. Drugi vzrok izolacijske politike je politične narave, države se hočejo za čas vojske pravočasno zavarovati. Glavni vzrok je pa valutopolitičnega značaja. Bojimo se importa tako iz dežel z dobro valuto, kakor iz dežel z manj dobro. Za dosego novih dohodkov se nam zdi carinskopolitična pot najbolj udobna, fiskalni vzroki opravičujejo odredbe, ki bi jih s čisto gospodarskimi razlogi ne mogli opravičiti.

Kljub vsem zaprekam pa kaže smer

trgovine v novi Srednji Evropi skoraj isto lice, kakor pred vojsko, gospodarsko skupnost nasledstvenih držav in veliko vlogo v trgovini z Nemčijo, razen pri bolj oddaljenih. Poljska, Ogrska, Jugoslavija in Rumunija so ostale kljub industrializaciji še zmeraj pretežno agrarne, izvažajo v prvi vrsti agrarne pridelke in uvažajo fabrikate. Češkoslovaška, Avstrija in Nemčija so pa ostale še naprej industrijske in so navezane na uvoz poljedelskih produktov. Razlika med prej in sedaj je v prvi vrsti ta, da trgujejo te države sedaj med seboj preko mej, dočim je bil njih večji del prej trgovskopolitično notranji trg. Srednja Evropa je danes zgled pokrajine, kjer gre vzporedno s forsirano preveliko industrializacijo rastoča manjša produkcija in žalostno znižani konsum.

To povojno gospodarstvo z nasilnimi trgovskopolitičnimi in fiskalnimi eksperimenti je privedlo povsod do krize in je zahtevalo prelom s politiko gospodarske izolacije in gospodarskega egoizma. Potreba nove orientacije v smeri trgovskopolitične pogodbene politike je zmeraj bolj očitna, podpira jo pa konsolidacija Srednje Evrope.

Med nasledstvenimi državami je Avstrija doslej svoje razmerje do drugih držav trgovskopolitično še najbolj uredila, do srede 1925 je sklenila 25 trgovskopolitičnih pogodb.

Rusko trgovanje z inozemstvom.

V teku zadnjih dveh, posebno v tekočem letu, se vedno krepkeje čuti poseganje Rusije na svetovna tržišča. Z Rusijo kot prodajalcem, kakor tudi kot kupcem, bodo že v najbližji bodočnosti morale računati posebno one države, ki tvorijo za Rusijo najnaravnnejše razpečevališče, predvsem žita, lesa, premoga, petroleja in tekstilnih surovin in za katere je Rusija eden glavnih kupcev živil, oblačilnih predmetov in surovin ter raznih strojev in aparatov.

Način, kako se Rusija pojavlja na tržišču, pa je za sedanjo tehniko nekaj nenavadnega. Tako je Rusija nastopila kot prodajalec lesa po tako

nizkih cenah in toliki množini, da je na mnogih evropskih trgih izzvala nenaden padec cen, med kupci in prodajalci pa veliko zmedo. Isto se je dogodilo na premogovnem, petrolejskem in konopljinem trgu. Posebno pa je vznemirila žitni trg, na katerem se je pojavila z znatnimi količinami žita in z razmeroma nizkimi cenami. To je bilo tem bolj nepričakovano, ker je še pred kratkim žito naravnost pohlepno kupovalo.

Tudi pri svojih nakupih nastopa Rusija na nenavaden način. Spomladi je na primer pokupila v najkrajšem času velike količine žita in moke, kar je tedaj dokaj mirni žitni trg vznemirilo in cene pognalo naglo navzgor.

Razlog za tako gotovo neekonomsko trgovanje leži v ustroju sovjetske trgovine, ki jo obvladuje monopolistično državno gospodarstvo. Da zadosti nujni potrebi že v skrajni sili, se začne na trg in kupuje, neoziraje se na ceno. Na drugi strani pa si kot prodajalec hoče dobiti nova, odnosno izgubljena tržišča, odnosno si hoče za potrebne nakupe ali potrebe državnih financ dobiti deviz, pa vrže na trg svoje produkte za vsako ceno. Tako je n. pr. prodala v azijske in balkanske kraje petrolej in premog po cenah, ki so krile komaj prevozne stroške.

Ker se rusko gospodarstvo vedno bolj krepí in se gospodarski vpliv Rusije v Evropi uveljavlja vedno močnejše in vidnejše, so za države, ki trgujejo z njo, te izkušnje dosedanje trgovine z Rusijo prav važne.

Izpremembe nove carinske tarife po jugoslovansko-avstrijski carinski pogodbi.

(Konec.)

Jugoslovanske uvozne carine:

Pogodbena carina v slatih dinarjih od 100 kg.

546: Ogredači (kopači), lopate, matike, krampi, rovnice, grablje in vile, tudi v zvezi z lesom: 1. neobdelani	23.—
2. obdelani	28.—
548: Svedri (vrtači) za vrtanje kamna (polni ali votli)	30.—
Pile z zarezami ali brez zarez, tudi v zvezi z lesom	50.—
552: 2. Deli plugov: a) v komadu težkem 5 kg in več	20.—
b) v komadu težkem do 5 kg	25.—

554: Vijaki in matice vsake vrste, zakovice; ledenjaki za podkve (Hufstollen)	28.—
555: Cveki in klini, izvlečeni, prešani ali kovani: 1. Neobdelani, brez zveze z drugo stvarjo: cveki (žebli) za podkovanje živine	22.—
Cveki in klini iz žice	19.—
556: Okovi za okna, vrata, zaboje, pohištvo in vozove, tudi v zvezi z drugimi prostimi kovinami ali lesom: 1. Neobdelani	35.—
2. Obdelani	45.—
559: Izdelki iz žice, drugod neimenovani: 1. Debelina 1 mm in več: a) neobdelani	27.—
b) obdelani	37.—
2. V debelini pod 1 mm: a) neobdelani	35.—
b) obdelani	50.—
562: Izdelki iz pločevine, drugod neimenovani: 1. Iz črne pločevine, tudi dresirane ali dekapi-rane, neobdelani ali samo strugani (pooblani), rezani in s kaljenjem pomodreni: a) brez zveze ali v zvezi z navadno stvarjo: posoda	30.—
ostalo	25.—
b) v zvezi s fino stvarjo	50.—
2. Iz bele pločevine ali črne pločevine, prevlečene popolnoma ali deloma s svinčeno, cinkom ali cinom, tudi v zvezi s finim materialom, kanglje za prevoz mleka iz črne pločevine, pocinjene: posoda	40.—
ostalo	55.—
3. Pobarvane, pokoščene, lakirane, oksidovane z vtisnjenimi šarami, tiskane, emajlované, tudi v zvezi s finim materialom: Posode (škaflice) iz bele pločevine za konservno industrijo, tudi tiskane kakor tudi znotraj vernirane	55.—
Ostali izdelki, izvzemši emajlirane posode	80.—
566: Ključavnice, žabice in ključji: 1. Ključavnice, žabice, tudi s ključji: a) brez zveze z drugo navadno stvarjo	46.—
b) v zvezi z navadno stvarjo	70.—
2. Ključji	46.—
569: Blagajne in kasete, tudi v zvezi z navadno in fino stvarjo: 1. V komadu do zaklj. 10 kg: a) neobdelane	60.—
b) obdelane	80.—
2. V komadu nad 10 kg do zaklj. 100 kg: a) neobdelane	50.—
b) obdelane	70.—
3. V komadu nad 100 kg do zaklj. 1000 kg: a) neobdelane	35.—
b) obdelane	45.—
Nad 1000 kg: a) neobdelane	30.—
b) obdelane	40.—
570: Pohištvo, neoblaženo in neprevlečeno, tudi v zvezi z navadno stvarjo: 2. Obdelano: lakirano z železnim lakom	48.—
na drugi način obdelano	70.—
572: Noži, žepni nožiči in britve:	

LISTEK.

Dr. Rudolf Andrejka:

K zgodovini tujskega prometa.

(Nadaljevanje.)

Po vsem tem je docela razumljivo, da se naš kmet in tržan, brez tuje pomoči, iz lastnega nagiba, začel baviti tudi z gostilničarstvom, najizrazitejšo panogo tujskega prometa. Davno predno je čez Slovenijo pošla prva (južna) železnica, bilo je na velikih cestah, posebno na dunajski, tržaški, ljubeljski in karlovški mnogo dobro urejenih gostiln in prenočišč, od katerih nosijo še danes nekatere (n. pr. na Vrhniki, Planini, v Lukovici) naziv »Stara Pošta«. One so vršile tedaj isto službo, kakor jih vršijo danes moderni hoteli. Bile so za tedanje čase dosti udobno urejene — še danes pričajo velikanska gospodarska poslopja ob njih o nekdanji razvitem tovarnem prometu. Že Valvazor jih hvali in ta dober glas so ohranili ti gostilniški dvori notri do Ljubljanskega kongresa (1821.), na katerem je dobra slovenska kuhinja zaslovela pri kronanih in drugih velikih glavah, ki so se tedaj mudili v Ljubljani. A ne samo z gostilničarstvom, tudi s

prevoznikiškim obrtom v vseh različnih oblikah različnih časov so se pečali naši ljudje. Najdemo jih kot navadne voznike ali pa kot premožnejše prevoznike in prevozne podjetnike ob državnih cestah, vidimo jih pa tudi kot plavarje in čolnarje na Savi in Dravi, služeč si mnogokrat s smrtno nevarnostjo svoj kruh, a vršeč važen posel prometnih posredovalcev med jugom in severom, zapadom in vzhodom.

Subjektivne prvine tujskega prometa so bile torej v nas že od starine zastopane in negovane; ne od zunaj, ampak v nas samih so vzklike in se razvile. To spoznavanje in ravnanje pa je bilo do najnovejšega časa bolj praktično in instinktivno. Teoretsko utemeljeno in zavestno spoznanje pa, da lepota in udobna lega naše zemlje ni ustvarjena samo za to, da jo uživamo sami, ampak da predstavlja važen narodno gospodarski zaklad, ki ga moramo organizirano izkoristiti, to spoznanje je prodrlo šele v najnovejšem času. Že leta 1902. je ob priliki, ko je bila nevarnost, da pride Ljubljanski grad, ta najlepša historična in razgledna točka našega stolnega mesta, v nam tuje roke, sprožil občinski svetnik Prosene v ljubljanskem občinskem svetu misel, naj si ljubljansko me-

sto osigura svoj grad in to predvsem z ozirom na tujski promet. V polemiko, ki jo je ta predlog izzval, je krepko posegel v Kranju izhajajoči tednik Gorenjec, v katerem je g. Fr. Gärtner (Gorazd) priobčil serijo člankov »Ljubljanski grad in promet s tujci«. V njih opozarja na pokrajinske krasote naše zemlje ter toplo priporoča svojim rojakom, naj vendar ne zapirajo več svoje zemlje pred tujci, marveč naj jih aktivno in iniciativno opozarjajo nanjo in jih vabijo k sebi. To je v resnici gospodarsko delo, ki bo koristilo kmetu in meščanu.

Ti članki so potem izšli po zaslugi in ob stroških g. Ubald pl. Trnkoczyja, kot posebna in kakor lahko ugotovimo, prva propagandna brošura za tujski promet med Slovenci.

Vzbudila je še mnogo nasprotovanja, izvirajočega iz neorijentiranosti in nezaupanja, a led je bil predrt. Domače časopisje se je začelo vedno bolj zanimati za naše prirodne lepote ter priobčevati popise naših lepih krajev, posamezni kraji, ki so že sloveli kot letovišča, kakor Bled, so že izdajali posebne albume z lepimi fotografijami itd.

Prava organizacija tujskega prometa med nami pa je počela šele tri leta pozneje. V to organizirano delo so se zdru-

žili trije možje, ki so pogledali že malo čez zvonik domače cerkve ter si s potovanji po Evropi in izven nje pridobili široko svetovno obzorje. Ti prvi pionirji tujskega prometa so bili Ubald pl. Trnkoczy, dr. Vinko Gregorič in dr. Valentin Krisper. Ne tujcev prezirati ali celo odganjati, ampak privabiti jih k sebi, ne vstrajati pri čestokrat zaostalih starih domačih navadah v prometu, v hotelirstvu, v turistik, ampak ravnati se po modernih zahtevah, navadah in željah zapadnih naprednejših narodov, to je bil njih klic, ki nekaj časa ni našel pravega razumevanja. A dr. Vinko Gregorič je kazal pot do modernega hotelirstva z zgradbo za tedanje čase prvovrstnega hotela Uniona (1904), dr. Valentin Krisper pa z zgradbo Deželne zveze za tujski promet na Kranjskem, kateri je položil on trdne temelje in ji sestavil pravila, ki veljajo v bistvu še danes.

V pokojnem Ubald pl. Trnkoczyju, občinskem svetniku ljubljanskem, je našel navdušenega tovariša in podpornika njegovih zamisli in načrtov, ki je zaeno s svojim vplivom med ljubljanskim meščanstvom in ob sodelovanju gospoda Gärtnerja - Gorazda oral neobdelano ledino tujskega prometa na Kranjskem.

(Dalje sledi.)

1. Noži z ročaji iz mehkega lesa, brez peresa (dregelci)	50.—
2. Namizni noži z ročaji iz pak- fonga	250.—
3. Namizni noži s posebnimi ro- čaji	500.—
584. Izdelki iz kovnega železa, dru- god neimenovani, tudi v zvezi z lesom ali litim železom: 1. Neobdelani: a) v komadu v teži nad 100 kg	17.—
b) v komadu, težjem nad 25 do zaklj. 100 kg	22.—
c) v komadu težjem od 5 do zaklj. 25 kg	27.—
d) v komadu v teži do zaklj. 5 kg; orientalske podkovice, tudi prebite	30.—
e) ostali izdelki	35.—
2. Obdelani: a) v komadu težjem od 1000 kg	25.—
b) v komadu težjem od 25 do zaklj. 100 kg	30.—
c) v komadu težjem od 5 kg zaklj. 25 kg	35.—
d) v komadu težkem do zaklj. 5 kg	40.—
585. 2. Gumbi iz železne pločevine, ki se zapnejo z vtiskanjem	110.—
Ponikljane doze za cigare in cigarete	130.—
586. Armature iz železa: 1. V zvezi z bronziranim železom	60.—
590. Aluminij, kovan ali valjan, v palicah, pločevini, ploščih in ši- bikah	10.—
592. Žice iz aluminija	20.—
601. Valjci, cevi in deli cevi: 1. Neobdelani	12.—
2. Obdelane ali obličene, tudi v zvezi s prostim materialom: cevi, zavite v obliko S (t. zv. svinčeni zifoni za vodovode	12.—
ostali	20.—
602. Zrna (kroglice) in šibre	28.—
603. Tiskarske črke, matrice, linije, okvirji, ornamenti, ploščice za kličje in ostale potrebščine za tisk, tudi v zvezi z navadno tva- rino	40.—
604. Izdelki drugod neimenovani: 2. Obdelani: a) brez zveze ali v zvezi z navadnim materialom	45.—
616. Tube in kapsli (kapice iz cina: 1. Neobdelani	140.—
2. Obdelani	140.—
623. Izdelki drugod neimenovani: 1. Neobdelani: a) brez ali v zve- zi z navadnim materialom	200.—
b) v zvezi s finim materialom	250.—
2. Obdelani: a) brez zveze ali v zvezi z navadno tvarino: vilice, žlice in nasloni za nože	250.—
b) v zvezi s finim materialom	300.—
c) v zvezi s finim materialom	300.—
3. V zvezi z najfinejšo tvarino	500.—
626. Pločevina in žica: 1. Neobde- lana: a) V debelini 0,5 mm ali manj	28.—
b) V debelini nad 0,5 mm	23.—
2. Obdelana: a) v debelini 0,5 mm ali manj	35.—
b) V debelini nad 0,5 mm	30.—
628. Konopci in vrvice (iz bakra)	70.—
629. Valji, cevi in deli cevi (iz ba- kra): Neobdelani	36.50
Obdelani	50.—
630. Preja, ako oviti prejni material obstoji: 2. Iz drugih snovi (nego iz svile)	200.—
631. Izdelki iz preje, brez drugega prejnega materiala, če oviti ma- terijal obstoji: 2. Iz druge pre- jne tkanine (nego svile)	300.—
632. Tkanine in dna za sita iz žice: 1. Ako imajo v osnovi in votku manj kot 20 žic na 1 cm ²	100.—
2. Ostali	130.—
Prip.: Na kovinske tkanine za izdelavo papirja, če jih uvozijo neposredno tovarne papirja, se plača za 30% nižja carina.	
633. Kotlarski izdelki v teži nad 5 kg: 1. Neobdelani	90.—
2. Obdelani	140.—
635. Vinogradniške škropilnice in razprševalke, tudi v zvezi z na- vadno in fino tvarino	100.—
637. Liti izdelki, tudi v zvezi z le- som in železom: 1. V komadih, težkih nad 10 kg: b) Obdelani	110.—
2. V komadih, težkih nad 5 kg do zaklj. 10 kg: b) Obdelani	130.—
3. V komadih, težkih 5 kg ali manj: b) Obdelani	160.—
638. Izdelki drugod neimenovani: 1. Neobdelani: a) Brez zveze ali v zvezi z navadno tvarino	150.—
b) v zvezi s fino tvarino	200.—
2. Obdelane: a) Brez zveze ali v zvezi z navadno tvarino	200.—
b) v zvezi s fino tvarino	250.—
3. V zvezi z najfinejšo tvarino	500.—
642. Pozlačena in posrebrena (le- onska) preja, če je oviti material iz drugega (nego svile)	200.—
643. Izdelki iz pozlačene in posrebre- ne preje brez drugega prejnega materiala, če je oviti material: 1. Svila	1200.—
2. Drugi	800.—
644. Namizne potrebščine za jedila in pijačo, obročki za servijete, vilice, žlice in nasloni za nože, gumbi, ki se zaklopijo s pritiskom	500.—
645. Gumbi za ovratnike in man- šete, sponke in igle za ovratni- ke, igle in pritrdjevalci za ovrat- nice: 1. Brez zveze ali v zvezi z navadnim ali finim materialom	250.—
2. V zvezi z najfinejšim materi- jalom	600.—
651. 2. Vodne turbine s premerom zunanjega kolesa 1-80 m	800.—
653. Poljedelski stroji: 1. Mlatilnice: b) v komadu 1000 kg in manj	25.—
20.—	

5. Gepji, sekalnice (rezalnice) in mlini za debelo zrno (Schrot- tmühle)	20.—
656. Stroj za pletenje	25.—
658. 1. Stroj za čiščenje žita, za odsekavanje vršičkov in za lušče- nje	15.—
5. Stroj za opekarsko industrijo	20.—
661. Priprave za tehtanje: 2. Most- ne tehtnice: a) za težo do 5000 kg zaklj.	35.—
b) za težo nad 5000 kg	28.—
3. Decimalne, izvzemši mostne	45.—
4. Balančne tehtnice s skodelicami vred	90.—
5. Viseče tehtnice s skodelicami in verižicami	70.—
6. Neimenovane, ki tehtajo: pod 50 kg	150.—
50 kg in več	75.—
663. Dinamostroji, alternatorji in elektromotorji: 1. v komadu nad 3000 kg	45.—
2. v komadu nad 500 do zaklj. 3000 kg	70.—
3. v komadu 500 kg in manj	100.—
664. 1. Transformatorji: a) v komadu do zaklj. 1500 kg	70.—
b) v komadu preko 1500 kg	45.—
665. Električni aparati: 1. Telegraf- ski, telefonski in mikrofoni	150.—
2. Za električno signaliziranje	150.—
3. Za merjenje in štetje elek- tričnega toka	150.—
5. Z reostatom za ogrevanje, kakor: kuhinjske posode, likal- nikov, peči in drugo	200.—
6. Radioaparati in njihovi sestav- ni deli	250.—
666. Tipala in numeratorji za hišne električne zvonice; škatlice in shranjevalniki za žepne elektri- čne svetiljke, tudi z lečo; monti- rana ležišča za električne žar- nice; prekidele, zavarovala in na drugem mestu neimenovani električni predmeti: oljni sti- kalci in prekidele za visoko na- petost in ostali aparati za stik in prekid električnega toka, od- pornice, v teži po komadu: pod 20 kg	200.—
od 20 do zaklj. 100 kg	150.—
nad 100 kg do zaklj. 500 kg	120.—
nad 500 kg	90.—
drugi predmeti iz te postavke	200.—
667. Električne svetiljke: 2. Žarnice: b) ostale	330.—
669. Izolirani prevodniki električne- ga toka: 1. Kabli za podzemsko ali podvodno prevajanje električ- nega toka	50.—
2. ostali: b) oviti z drugo prejo	200.—
c) oviti z drugo tvarino	120.—
670. Vagoni: 1. Tovorni, od vrednosti 20%	500.—
2. Osební, od vrednosti 20%	
672. Kolesa (biciklji), od komada	30.—
od 100 kg	
679. Vozovi in sani za tovor: 1. Ne- okovani, nebarvani, neličeni, od 100 kg	45.—
2. Okovani: nebarvani, neličeni, barvani, ličeni	70.—
3. S peresi (vzmeti)	90.—
680. Vozovi in sani za vožnjo oseb: 1. Neokovani, nebarvani, neličeni: a) Brez peresa (vzmeti)	75.—
b) s peresi (vzmeti)	90.—
2. Okovani, barvani ali ličeni, opremljeni ali neopremljeni, pre- vlečeni ali neprevlečeni, z vzmet- mi ali brez njih	300.—
684. Avtomati za tehtanje oseb in blaga: ki tehtajo težo pod 50 kg	150.—
ki tehtajo težo 50 kg in več	75.—
od komada	
686. Glasbeni instrumenti: 1. Kla- virji, od komada	125.—
od 100 kg	90.—
4. Harmonike: ostale, od 100 kg	
700. Otroške igrače: 1. Iz lesa, brez zveze ali v zvezi z navadno tva- rino	120.—
2. Lutke v zvezi s fino tvarino	250.—
3. Lutke v zvezi z najfinejšo tva- rino	300.—

Mednarodna plovba.

Tiste parnike, ki iščejo zaslužka v prosti vožnji, brez ozira na vozni red in zveze, imenujemo tramperje. V časih visoke konjunktore ti parniki zelo veliko zaslužijo, v času gospodarske depresije se jim pa brezmejno slabo godi. Tramperji navadno niso prav novi, morajo torej računati z manjšo delovno zmoglostjo in višjo relativno mejo rentabilnosti. Zato so pa tudi hitrejši in modernejši opremljene ladje parobrodskih družb tramperje že zelo s svetovnega trga izrinile. Amerikanec Chamberlain priobča po naročilu ameriškega trgovskega urada zanimivo statistiko, ki nam pravi, da so parobrodne družbe danes z 80 odstotki na svetovni plovbi, pred svetovno vojsko so bile pa samo s 60%. Torej so šli tramperji nazaj od 40 na 20%, za 50%. Na glavnih cestah svetovne plovbe so zastopali tramperji s sledočimi odstotki celotne plovbe: Evropa čez Suez v Azijo 5%, v Afriko 20%, v Avstralijo 13%; Severna Amerika v Evropo 20%, v Južno Ameriko 15%, v Južno

Afriko 28%, v Avstralijo 23%, v Azijo čez Panama in Suez 6%, v Azijo ob pacifiški obali 25%; Južna Amerika v Evropo 26%.

»Economist« je pa izračunal čisti dobiček 10 linijskih in 10 trampskih ladjedelnih družb v zadnjih letih in priobčuje tele številke (v funtih sterlingov):

Linijska plovba: l. 1920. 4.561.000, l. 1922. 4.428.000, l. 1923. 4.467.000, l. 1924. 4.733.000.

Trampska plovba: l. 1920. 1.361.000, l. 1922. 316.000, l. 1923. 132.000, leta 1924. 243.000.

K temu pripominjamo, da so te trampske ladjedelnice prvovrstne in ne povojne muhe-enodnevnice.

Položaj v Ameriki je še zmeraj nejasen. Vsi so prepričani, da se mora s sedanjim sistemom prenehati. Mor-nariškemu uradu so znižali letni prispevek na 11 milijonov dolarjev; zato se bo morala zlasti zgrubosna potniška plovba omejiti. Pet velikih parnikov bo že sedaj nehalo voziti, med njimi največji, »Leviathan«, prejšnji nemški »Vaterland«. Ladje bo kupil Ford za smešno ceno 1,706 tisoč dolarjev. V plovni protekcioni-zem so izvirali Amerikanci prvo vrzel.

Pripravljalna dela za novo ureditev podpor za italijansko trgovsko brodovje so končana; podpore znaša-jo na leto 124,316.000 lir, so manjše kakor so jih mislili v začetku dati. Za pristanišča ob zahodni italijanski obali je določenih 28,608.614 lir, za ja-dranska pristanišča 22,853.497, za li-bijsko službo 7,110.000, za pristani-šča ob Rdečem morju in v italijanski Somaliji 21,244.230 lir. To so tako-imenovane »bistveno važne črte«. Po-leg tega bodo dobivale od časa do časa podporo tudi druge črte, da »dvig-nejo italijanski eksport na inozem-skih trgih«. Gori označena vsota je znižana za 36 milijonov lir, ki jih bo-do dali ladjedelnicam. Te podpore so značilne za italijansko plovno poli-tiko. Gradba novih italijanskih trgov-skih ladij je zelo živahna.

Poljsko gospodarsko pismo.

Poljski zlat v svoji vrednosti stalno pada. Vlada si prizadeva, da ga ob-varje vsaj nadaljnje devalvacije, ker je očitno že izgubila upanje, da ga bo mogla okrepiti. Finančni minister prvotno ni polagal posebne važnosti na valovanje zlata, ker je bil mnenja, da ga bo mogoče enostavno okrepiti z redukcijo kreditov. In to redukcijo je tudi izvršil. Povzročil je s tem ogromno škodo domači industriji, ki je po vrsti ustavljala obrate. Vsled zastoja gospodarskega življenja, ki je nastal po industrijski krizi, so trpele tudi banke, od katerih so nekatere v prav opasnem položaju, kajti njihove terjatve so večinoma neizterljive, efektov ne morejo prodati, kredita pri državnih banki pa tudi ne dobe, da bi si pomagale preko nastalih težav. Poljska vlada je v velikih škripcih in je v dvomu, kaj naj stori: ali naj znova začne natiskovati denar in ri-skirati nevarnosti, katere povzroča vsaka inflacija, ali pa naj pusti, da ji propadejo najuglednejši denarni za-vodi in ji s tem izpodkopljejo še oni itak malenkostni kredit, ki ga uživa glede svoje valutne in finančne poli-tike v inozemstvu. Po gospodarskih poročilih uglednega časopisa iz Av-strije, kateremu se ne more odrekati objektivnosti, kažejo vsa znamenja, da hoče poizkusiti še zadnje sredstvo, predno prevzame nase posledice in-flacije. Obrnila se je na Angleško banko, da ji dovoli večje posojilo. Po-gajanja za posojilo so trenutno v te-ku, vendar je pa še dvomljivo, kako bodo iztekla, ker stavi angleška ban-ka baje tako težke pogoje, da bi Polj-ska z njihovo izpolnitvijo stopila v vrsto Avstrije in Madžarske, ki morate prenašati kontrolo nad svojim gospo-darstvom.

Vzroki za vedno večjo finančno krizo so različni. Največ jo je povzro-čilo državno gospodarstvo samo. Polj-ska je stopila v vrsto velesil in je po vzoru finančno krepkejših in izdatno močnejših držav uredila svoj prora-čun. Normalno bi njen proračun ne smel presegati vsote 700—800 milijo-

nov zlatov, dosega pa vsoto 2 milijard. Tudi za l. 1926 ga ne bo mogoče zmanjšati.

Med vzroke za tako visok proračun spadajo predvsem izredno visoke pla-če ljudskih učiteljev, ki so v materijal-nem oziru povprečno boljše situirani nego uradniki in profesorji z akade-mično predizobrazbo. To je bila stran-karska poteza prejšnje socialistične vlade, ki je upala, da bi s takim po-stopanjem pridobila učiteljstvo za svo-je strankarske namene. Pa tudi z osebnimi prejemki ostalega uradni-štva je proračun preobremenjen, ker je preveč ministrstev in preveč urad-ništa. Na resno sanacijo ne misli tu-di narodno zastopstvo. Nasprotno, rav-no to je največkrat še najbolj lahko-miselno, ker dovoljuje ali zahteva iz-datke, ki bi se brez škode za sploš-nost dali odložiti za par let. Sedaj pa poslanci kar tekmujejo, kako bo vsak kaj pridobil za interese svojih volil-cev, pri tem pa puščajo iz vidika glav-no, to je interes države in celokupno-sti. Vlada to tekmo tolerira, ker se boji zameriti političnim strankam, od katerih je odvisna.

Za pokritje vseh teh izdatkov se po-birajo ogromni davki in gospodarski krogi vedno bolj izgubljajo realno podlago in kupčujejo z menicami in na kredit proti dragim obrestim. Ako si trgovec izposodi 1000 zlatov, mora po enem letu vrniti 5000 zlatov. Na ta način gine gotovina in veselje do kup-čije, kapitali pa se zbirajo v rokah pesameznikov, ki izrabljajo položaj v svoj prilog. Te okolnosti povzročajo, da uvoz kljub visoki uvozni carini stalno narašča, ker je inozemsko bla-go večkrat s carino vred še vedno ce-nejše nego domači izdelki. Vlada iz-kuša omejiti uvoz z omejitvijo odk-a-zovanja tujih valut za plačilo uvože-nega blaga, a se ji bo težko posrečilo doseči v tem oziru zadovoljive uspe-he, ker se je kupčija s tujimi valutami pod roko že preveč razvila. To je tu-di eden vzrokov, da dolar v Varšavi stalno raste, zlat pa pada. Vlada se tolaži, da ji bo s prodajo letošnje žet-ve, ki je izredno visoka, mogoče okre-piti svoj zlat. Če se ji bo pri razmerah, kakršne so nastopile in ki se kažejo v vedno temnejši luči, posrečilo brez občutne škode narodnega gospodar-stva doseči svoj cilj, je še jako dvom-ljivo.

Trgovina.

Češkoslovaška in pogajanja z Jugo-slavijo. Centrala češkoslovaških zbornic je v te dni razpravljala v seji trgovskega političnega odbora o trgovski pogodbi z Jugoslavijo. Obravnavale so se nekatere naknadno došle zahteve industrije in trgovine. V Češkoslovaških krogih raču-najo s pogajanjem v novembru.

Naš letošnji žitni pridelek. — Po stati-stiki poljedelskega ministrstva smo v naši kraljevini letos pridelali 22,403.000 mtst. pšenice, 2,140.000 mtst. rži, 4 mili-jone mtst. ječmena in 3,681.000 mtst. ovsa. Napram lanskim žetvi se je letos pri-delalo za 52,5% več pšenice, 52,5% rži, 36,6% ječmena in 22% ovsa.

Kamni za izdelovanje bižuterije. Češkoslovaška tvrdka ponuja kamne za iz-delovanje bižuterije v vseh oblikah. Na-slov pove uprava »Trgovskega lista«.

Za izvoz naših vin v Kanado. Intere-senti, ki bi hoteli poizkusiti plasirati na-ša vina v Kanadi, naj pošljejo svoje po-nudbe z vzorci na naslova: 1. The Go-vernment Liquor Central Commission, 425 Henry Ave, Winnipeg, Man., Cana-da. — 2. The Purchasing Agent, Liquor Central Board, Victoria, B. C., Canada.

Prodaja škart-papirja. Ekonomsko odelenje direktije drž. železnic v Ljub-ljani sprejema do dne 6. oktobra 1925 pismene ponudbe za prodajo 2905 kg starega škart-papirja. Pogoji se nahajajo v vpogled pri Ekonomskem odelenu di-rekcije državnih železnic v Ljubljani.

Vinska letina v Banatu. Kakor poročajo iz Banata, se je začela ondi trgati zgodnjega grozdja. Kvaliteta je slaba in grozdje je radi močnega deževja zelo vodeno. Sladkornost znaša 14 do 15 stopinj. Brozga se plačuje po 1.50 Din liter. Veletrgovina je rezervirana, kupci so v glavnem gostilničarji. Da je drozga slaba, je kriva v glavnem vlaga, toča in deloma peronospora. Pridelek je za eno desetino večji kakor prošlo leto. Kljub temu cene vinu niso padle. Vzrok je to, da je neurje v Dalmaciji in na Hrvaškem podražilo tamošnja vina. Kakega znatnejšega podražanja vina ni pričakovati. Stare zaloge vina v Vrhu, Beli Cerkvi in okolici se cenijo na 25—30.000 hl. To vino ima 10—11 stopinj. Cene belemu vinu so na debelo po 5.50 do 6 Din, črnemu vinu pa 4 do 5 Din za liter.

Trgovina na prodaj. Dobro vpeljana trgovina v sredini Slovenskih gor, tik farne cerkve in šole, na prometni cesti, se radi boleznijo proda s hišo in gospodarskimi poslopji po zelo nizki ceni. — Naslov pove uredništvo.

Pomnožitev trgovcev — vzrok draginje? N. Fr. Pr. priobčuje med članki o vzrokih draginje na Dunaju tudi notico, v kateri ugotavlja, da poleg drugih momentov pospešuje draginjo tudi izredna pomnožitev trgovcev na drobno. Na podlagi statistike je bilo leta 1913 na Dunaju 35.000 malih trgovcev, v letu 1924 pa 85.000. Komentarja — pravi — ni treba dostavljati.

Industrija.

Poziv delniškim družbam. — Delniške družbe, ki imajo svoj sedež ali svojo podružnico v območju ljubljanskega velikega župana, pozivlja veliki župan, da mu predložijo najkasneje do 10. oktobra t. l. računske zaključke za l. 1924.

Razdržavljenje bosenskih rudnikov. K vestem našega časopisa o nameri države, da odda eksploatacijo državnih rudnikov privatnim rokam, se naknadno poroča, da je ta zadeva dejansko še delj časa v načrtu vlade. Oglasili so se že razni reflektanti ter stavili svoje predloge. Interesenti so povečini iz Bosne, nekaj pa jih je tudi iz Beograda in Zagreba. Vlada teh predlogov ne more resno pretesati, ker gre za vsote, ki so njeni pristojnosti odvzete in podvržene odločitvi parlamenta. Tudi interesenti ne razpolagajo v zadostni meri v lastnim kapitalom, temveč se opirajo na tuj kapital. Vsekakor bi bilo za narodno gospodarstvo in za državo bolje, da pride eksploatacija rudnikov v zasebne roke, ki bi uredile poslovanje ekonomičneje in na bolj trgovski način, kakor pa po dosedanjih vzgledih vidimo delati državo.

Važno za našo kovinsko industrijo. — Ministrstvo trgovine in industrije, oddelek za industrijo in obrt v Beogradu, katero izstavlja uverenja v svrhu carine-prostega uvoza predmetov, ki se pri nas ne izdelujejo, zanima izvedeti, ali izdelujejo tvrdke v Sloveniji sledeče predmete: 1. vlečeno specialno blago (železo) za vijake in vijakove maticice; 2. kompletne transmisije kot rezervne dele strojev za cementno industrijo; 3. stiskalnice z ogrevalno pripravo (Andersonpresse mit Wärmeschnecke); 4. mazalnice (Oelerc) in ventile s kontrolnimi vijaki; 5. kolesa iz jeklene litine in drugi konstrukcijski deli za žerjave; 6. neobdelano železno žico preko 4 mm debeline; 7. U-železo; 8. kroglična ležišča CC 70 in B 80. Tvrdke, ki bi event. prišle v poštev za izdelovanje navedenih predmetov, naj prijavijo do 30. sept. 1925 svoj natančen naslov Zbornici za trg., obrt in industrijo v Ljubljani ter naj tudi obenem naznanijo, v kolikem času so v stanu izvršiti posamezne izdelke.

Denarstvo.

Obtok bankovcev Narodne banke. — Narodna banka je imela po stanju dne 15. septembra t. l. v obtoku za 6124.7 milijonov Din bankovcev. Obtok se je v zadnjih 7 dneh, to je izza 8. t. m. zvišal za 4.3 milijona Din.

Znižanje obrestne mere. Pred kratkim so bančni vlagatelji dobili obvestilo, da se jim bodo vložne obresti zopet znižale in sicer pod 10%. Kljub ponovnemu znižanju obrestne mere na vloge pa so banke same še sedaj začele z znatnejšim znižanjem kreditnih obresti. Na zagrebškem trgu znaša sedanja kreditna obrestna mera povprečno 15% in kaže,

ZLATOROG

da se bo s prihodnjim letom znižala še nadalje za nekaj procentov. Ljubljana že danes ponuja po 13%. Upati je torej, da z znižanjem obrestne mere končno pridemo do olajšanja v našem gospodarstvu, sosebno v industriji in trgovini in da se bodo začele enkrat krhati tudi visoke cene, ki jim je bila eden glavnih vzrokov ravno draginja kredita. S tem nastopa polagoma tudi čas, ko dobe veljavno tudi pridobitni viri, ki se radi dosedanje, v primeri z obrestovanjem kapitala nerazmerno manjše rentabilnosti niso cenili. Da bo to vplivalo tudi na stanovanjsko krizo in poživilo stavbno podjetnost, je jasno.

Umazana konkurenca pri nabiranju vlog. Češkoslovaška bo kmalu imela poseben zakon za pobijanje umazane konkurence, ki bo vseboval tudi prepoved umazane akvizicije denarnih vlog. Prepoved se bo nanašala n. pr. na ponujanje višje obrestne mere, kakor pa je utemeljena v danih gospodarskih razmerah. Sem bo šteti tudi neresnično navedbo, da jamčijo občine. Taki primeri umazane konkurence pridejo pred sodišče, prej pa še o njih presoja posebno razsodišče, v katerem se smejo nahajati tudi zastopniki raznih denarnih zavodov.

Brezuspešna pogajanja poljskih bank za posojilo v Italiji. Kakor poročajo iz Varšave, pogajanja poljskih bank z Banca commerciale Italiana v Milanu za posojilo 15 milijonov dolarjev niso uspela. Banka Commerciale je zahtevala za posojilo jamstvo poljske vlade. Tega pogoja pa poljske banke niso mogle izpolniti.

Carina.

Iz carinske službe. — Sporedne carinarnice v Zireh, Zelezniških in na Jezerškem se ukinjajo. V Zireh in v Zelezniških se odvarjata carinska oddelka glavne carinarnice I. reda v Ljubljani, na Jezerškem pa carinski oddelke sporedne carinarnice v Trzinu. Ukinjene carinarnice likvidirajo do dne 30. septembra 1925, tako da začno poslovati kot oddelki dne 1. oktobra 1925.

Medsebojne prednostne carine srednjeevropskih držav? — Po časopisnih poročilih iz Amerike pripravlja češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš načrt, po katerem naj bi se vse srednjeevropske države v medsebojnem prometu priznale prednostne carine. Ameriški krogi baje pozdravljajo to misel, ker bi izdatno pospešila gospodarski razvoj vseh nasledstvenih držav bivše avstro-ogrske monarhije.

Davki in takse.

Izterjavanje davkov. — V petek dne 24. t. m. je sklical predsednik ljubljanskega gremija g. Stupica vse gospodarske korporacije in organizacije, da jim poroča o izidu raznih intervencij pri finančni delegaciji glede izterjavanja davkov. Kakor čujemo, dosedanje intervencije niso imele nobenega praktičnega uspeha, zaradi česar so gospodarski krogi sklenili, da se v doglednem času skliče širša anketa, na kateri naj bi se obravnavala naša davčna mizerija.

Vprašanje izplačila samoupravnih doklad, pobranih z državnimi davki vred. — Finančna delegacija v Ljubljani je v znani okrožnici glede poostrenega izterjavanja neposrednih davkov naročila davčnim uradom med drugim sledeče: »Po obstoječih predpisih je plačila naprej zaračunati razun na stroške in zamudne obresti na personalne davke, predvsem torej na zaostanek davka na vojne dobičke in na dohodnino. Samoupravne doklade je torej med letom izplačevati le toliko, kolikor so z vplačili krite te postavke in drugi dospeli

državni davki. Nikakor pa ne gre, da se vplačila porazdele na avtonomne doklade, če dospeli državni davki niso kriti. Naročam davčnim uradom, da postopajo strogo v tem smislu, ker bo le blagodejno vplivalo, ako zlasti občine tudi same enkrat občutijo posledice nerednega plačevanja.« — Posledice tega naročila se kažejo tekom tega meseca v tem, da občine ne dobivajo ravno ta mesec izplačanih doklad, ko jih radi višjih izdatkov za krajne šolske svete ravno najbolj potrebujejo. Odredba je vzbudila v naši javnosti občo pozornost in ostro kritiko.

Davčno okrajno oblastvo Maribor razglša: V smislu člena 204. finančnega zakona za leto 1924/25 »Uradni list« št. 140 z dne 13. maja 1924 se objavlja, da je priredba dohodnine in rentnine za davčne zavezance sreza Maribor desni in levi breg izvzemši mesta Maribor za davčno leto 1925 dovršena. 15dnevni rok za vpogled v odmerne izkaze pri pristojnih davčnih uradih odnosno pri davčnem okrajnem oblastvu v Mariboru se določi za čas od 1. do vstevši 15. oktobra 1925. Vpogled je dovoljen izključno le davčnim zavezancem in njihovim izkazanim pooblaščencom. O višini predpisa se davčni zavezanci obveste še s posebnimi obvestili potom pristojnih občinskih uradov. Predpis dohodnine in rentnine onim zavezancem, ki v 15 dneh po preteku vpoglednega roka, to je do vstevši 30. oktobra 1925, ne vložijo priziva ali pritožbe pri davčnem okrajnem oblastvu v Mariboru, postane pravoveljaven. Prizivu se podvrženi kolku 20 Din, prošnja za naznanilo odmerne podlage pa 5 dinarjev.

Davek za časopisne oglase ukine Nemčija z veljavnostjo od 1. oktobra t. l. dalje. Tudi v Avstriji se dela na to, da se ta davek ukine, pri nas pa ni čuti nikakih glasov, da se ta gospodarsko življenje precej občutno obremenjuje davek, ki se pobira v obliki takse, ukine.

Donos državne trošarine v mesecu maju t. l. V mesecu maju t. l. se je pobralo v naši državi 64,480.859 Din trošarine. Na posamezne trošarinske predmete se ta vsota razdeli sledeče: sladkor 25,564.945 Din, kava 3,103.136 Din, kavini nadomestki 207.054 Din, rž 410 tisoč 329 Din, pivo 4,984.356 Din, fina vina 50.508 Din, navadno vino 3,403.230 dinarjev, brezalkoholni izvlečki 16.901 dinarjev, alkoholni izvlečki 30.908 Din, liker, rum in konjak 385.406 Din, sveče 50.653 Din, električne žarnice 469.517 dinarjev, plini 90.315 Din, karbid 203 tisoč 562 dinarjev, kresila 79.237 Din, alkohol 14,415.380 Din, žganje 646.543 dinarjev, kisova kislina 256.113 Din, bencin 9,953.634 Din in na kontrolnih pristojbinah za denanturiran špirt 159.132 dinarjev. — Od celokupne vsote pobranih trošarin se je pobralo pri carinarnicah 15,036.815 Din, od tega za kavo 3 milijone 103.011 Din, za rž 385.480 Din, za električne žarnice 468.972 Din in za bencin 9,912.907 Din. — Na sladkor se je pri carinarnicah nabralo samo 977.177 dinarjev trošarin, dočim se je v isti dobi pobralo 13,370.636 Din, kar je razumljivo, ker lastni produkt daleko presega domačo potrebo.

Promet.

Mednarodna poštna pogodba. — Dne 1. oktobra t. l. stopijo v veljavo določila, sklenjena na lanskem svetovnem kongresu v Stockholmu. Med drugimi obsegajo ta določila prost mednarodni promet blagovnih vzorcev, tiskovin in dopisnic s plačanim odgovorom. Z njimi pa se uredijo tudi sedanja določila o mednarodnem prometu pošilk proti povzetju, o poštnih nakaznicah, o denarnih pismih, o višini poštnih kart in dru-

gi mednarodni promet poštnih pošilk zadevajoči predpisi.

Prometna konferenca med Jugoslavijo, Madžarsko in Rumunijo. Po poročilih iz Beograda se je prošle dni začela v Segedinu železniška konferenca med Jugoslavijo, Madžarsko in Rumunijo. Na dnevnem redu je zopetna otvoritev prometa na progi Subotica—Baja in Sombor—Baja. Konferenca bo trajala dva dni.

Uporaba zaprtih vagonov. Prejeli smo: Ponovno se je povdarjalo, da morajo biti za sezonsko porabo zlasti za izvoz svežega sadja, kakor češplje iz Bosne, za koje traja sezija le dobre tri tedne, prevozna sredstva pravočasno na razpolago. Vzlic pravočasnim naročilom vagonov se ti ne dostavljajo in tu ne pomaga nobena urgenca. Producent embalaže pri najboljši volji ob pravočasnem izvrševanju naročil ne more te dostaviti izvozniku, kateremu med tem kupljene češplje segnijo ter je prisiljen naročilo stornirati. Vse naporno čezurno delo za pravočasno izvršitev ne pomaga nič, ker vagonov ni. Sedaj je treba prekasno naloženo gradivo povleči nazaj, če se ga še vjame v dosegljivi oddaljenosti in pospraviti v svoja skladišča za prihodnje leto, plačati pa vse stroške nakladanja in razkladanja, voznine tja in nazaj do oziroma od postaje, kjer se je vagon ustavil, po vrhu pa še ležarinske stroške. Omenjeno dejstvo je jako važno za domačo embalažno industrijo, ki se ima boriti z italijansko konkurenco, ki ima cenejšo produkcijo, če tudi kvalitativno slabejšo, toda pravočasno potrebne vagonne na razpolago in nujno se naproša kompetentne faktorje, da temu zlu odpomorejo.

Madžarske tarifne pogodbe. Ker so pogajanja glede jadranskega tarifa uspela in stopi le-ta v veljavo 1. oktobra, je uvedla madžarska direkcija državnih železnic sedaj s Češkoslovaško in Rumunijo pogajanja radi določitve direktnih tarifov.

Uvoz, izvoz.

Koliko se bo v dobi od 1. septembra 1925 do 31. avgusta 1926 izvozilo raznega blaga iz Slovenije? Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je za gospodarski kongres, ki se je pred kratkim vršil v Beogradu, ugotovila, koliko blaga se bo v navedeni dobi izvozilo iz Slovenije. Na podlagi njenih ugotovitev se ceni izvoz sledeče: stavbeni les 25.000 vagonov (32,000.000 Din), drva 2000 vagonov (4,600.000 Din), premog 1000 vagonov (8,400.000 Din), železo, valjano 100—2000 vagonov (4—8,000.000 Din), jeklo 150 vagonov (10,330.000 Din), elektrode 300—400 vagonov 10 do 14,000.000 Din, kal. cianamid 18.000 do 20.000 vagonov 30,000.000 Din, kal. karbid 3000 vagonov (6,000.000 Din) svinec 850 vagonov (85,000.000 Din), emajlirana posoda 400.000—500.000 kg (8 do 10,000.000 Din), usnje za gornje dele 300.000 kg (25—28,000.000 Din), svinjsko usnje 20—25.000 kg (5,000.000 Din), specialno usnje 20—30.000 kg (3,500.000 Din), papir 2,319.396 kg (53.622 lsg), kemični proizvodi 2200 ton (= 100—250.000 Din), vino 260.000 hl (2,080.000 Din), prašiči 35.000 komadov (35,000.000 Din), govedo 10.000 komadov (30,000.000 Din), hmelj 6000 q, fižol 300 vagonov (12,000.000 Din), krompir 100 vagonov (700.000 Din), suhe gobe 12 vagonov (3,600.000 Din), jajca 550 vagonov (118,890.000 Din).

Iz naših organizacij.

Trgovski gremij za okolico Maribor, naznanja vsem članom, da ima svojo pisarno od 1. septembra naprej v Mariboru, Vetrinjska ulica 4/ I. nadstropje. — Načelnik.

RAZNO.

Izmenjava šumarskih strokovnjakov med Jugoslavijo in Češkoslovaško. Na šumarskem kongresu so prisostvovali tudi delegati Češkoslovaške, njim na čelu glavni ravnatelj državnih domen dr. ing. Siman. Čehoslovaci so se z našo vlado dogovorili, da se izmenjajo medsebojni šumarski strokovnjaki, tako da bodo s službovanjem v drugi državi dobili priliko izpopolniti in izkoristiti svoje znanje.

Ustanovitev mednarodne poljedeljske organizacije. Na konferenci, ki se je vršila 23. septembra v Bernu ob udeležbi poljedeljskih združenj Švicarske, Avstrije, Jugoslavije, Italije, Madžarske, Francije, Nemčije, Holandske, Čehoslovaške, Poljske, Litavske, Estonske, Finske in Združenih držav S. A., je bilo sklenjeno, da se ustanovi mednarodna poljedeljska organizacija. Konferenca je tudi sklenila, da se pošlje poljedeljskim združenjem vseh držav osnutek statuta za mednarodno konferenco, ki se ima vršiti leta 1926. v Rimu.

Zadnja ponudba Francije. Iz Washingtona poročajo, da bo Caillaux glede plačilne sposobnosti Francije zavzel stališče, da more le-ta plačati Ameriki in Angliji kvečjemu 25 milijonov funtov za poravnavo svojega dolga. Anglija zahteva od te vsote najmanj 12 milijonov funtov, tako da bi odpadlo na Ameriko še 13 milijonov. Amerikanski merodajni krogi s tem niso zadovoljni in bi radi, da se izvrši delitev tako, da dobi Amerika 15, Anglija pa samo 10 milijonov funtov na leto.

Zaščita domačih delavcev v Avstriji. Enako kakor pri nas povzroča tudi v Avstriji vprašanje zaposlitve inozemskih delavcev težave. Te dni bi se moral s tem vprašanjem pečati parlamentarni pododbor za socialno politiko, a je bila razprava odgojena, ker se na interministerijalni konferenci, ki se je pred kratkim bavila s vprašanjem zaščite domačih delavcev, ni moglo najti primerne forme za rešitev.

Uvedba clearinga v Rumuniji. Rumunska vlada je sklenila uvesti notranji poštni čekovni promet. Ta je doslej obstojal samo v prejšnjih madžarskih krajih Sedmograške. Za vzgled bo služil nemški čekovni promet, ki temelji na principu najdalekosežnejše decentralizacije. Za enkrat se vpeljeta samo dva poštno-čekovna urada in sicer za staro Rumunijo, Besarabijo in Bukovino v Bukarešti in za Sedmograško in Banat v Temešvaru, kasneje pa še v Cluju, Črnovicah, Janyju in Kišenevu. Prvi vložek bo moral znašati 2000 lejv. Za enkrat se obrestni ne bodo plačevale. Poštni ček mora biti v 15 dneh dvignjen in se ne sme protestirati. Poštne čeki imetje se ne bo moglo sekvestirati.

Sanacijska akcija poljske vlade. — Poljska vlada napenja vse sile, da odpravi sedanjo akutno gospodarsko krizo v deželi. Finančno ministrstvo pripravlja v ta namen celo vrsto zakonov in naredb. Ti zakoni in naredbe so posledica splošnega programa vlade na polju gospodarske politike in bodo predloženi v odobravanje zakonodajnim korporacijam. Vlada nima namena zahtevati posebna pooblastila. Navedeni zakoni in naredbe se imajo izdelati v najkrajšem času in predložiti v sprejem provizoričnemu gospodarskemu svetu.

Sejem v Nižnjem Novgorodu. 15. t. m. je bil zaključek sejma v Nižnjem Novgorodu. Udeležilo se je tega tradicionalnega ruskega sejma 2827 tvev, od teh 508 državnih, 840 zadružnih, 1203 zasebnih, 251 inozemskih, 15 akcijskih družb. Skupno se je sklenilo 5540 kupčij za 145 milijonov rubljev.

Svetovni gospodarski kongres. Druga komisija Zveze narodov v Ženevi, ki ima za nalogo tehniško organizacijo, je sklenila osnovati poseben komite, ki naj izvrši vse priprave za svetovni gospodarski kongres.

Desinfekcijski tunel v Sisaku. Razen desinfekcijskega tunela v Beogradu bo v kratkem postavljen tudi v Sisaku velik desinfekcijski tunel, ki stopi v funkcijo že početkom prihodnjega meseca.

Rekord tujkega prometa v Karlovih varih. Po izkazilih statističnega urada v Karlovih varih na Češkem je znašalo število zdravniških gostov do 19. septembra 55.983.

Lakota v Indiji. Zaradi suše v južnih krajih Indije in v okrožju Bombaya grozi celi Južni Indiji lakota. Vlada je določila primerno podporo za dovoz živeža v kraje, katerim grozi lakota.

Evropska letošnja vinska trgateg. V Franciji je letošnji pridelek belega vina zelo neenakomeren. V Alžiru je pridelek izredno dober, medtem ko je na jugu Francije dober; vendar pa je skupni rezultat trgateg v Franciji zadovoljiv. V Italiji računajo, da bo znašal letošnji pridelek 42 milijonov hl. V Španiji, kjer se je trgateg začela 16. septembra t. l. je pridelek dober. Srednji je pridelek v Nemčiji, Avstriji, Ogrski in Češkoslovaški. Švica, kjer se je trgateg začela 21. septembra, pričakuje kvantitativno sreden pridelek, kvalitativno pa dober.

Ljubljanska borza.

28. septembra 1925.

Vrednote: Invest. pos. iz l. 1921 bl. 90; loter. drž. renta za vojno škodo den. 380, bl. 395; zast. listi Kranj. dež. banke den. 20, bl. 25; kom. zad. Kranj. dež. banke den. 20, bl. 25; Celjska posojilnica den. 201, bl. 205; Ljublj. kred. banka den. 225, bl. 240, zaklj. 225; Merkantilna banka den. 100, bl. 105; Prva hrv. štedionica

den. 1010; Kreditni zavod den. 175, bl. 185; Strojne tov. in liv. den. 120; Trboveljska prem. družba den. 360; Združ. papirnice Vevče den. 127.50; »Nihag« den. 38, bl. 40; Stavbna družba den. 165, bl. 180.

Blago: Madrieri, 75/220 mm, 4, 5, 6, 7 m dolž., fco meja, 5 vag., den. 580, bl. 580, zaklj. 580; smrekovi hlodi, od 25 cm prem., 4, 6, 8 m dolž., fco nakl. post. den. 220; jamski les po uzancih ljubljanske borze, fco nakl. post. den. 170; bukova drva, suha, fco Ljubljana den. 20, bl. 21; pšenica bačka, potiska, fco nakl. postaja, 2 vag., den. 255, bl. 255, zaklj. 255; pšenica domača, fco Ljubljana den. 260; koruza slavonska, par. slav. post., 1 vag., den. 217, bl. 217, zaklj. 217; koruza sremska, fco nakl. post., 1 vag., den. 185, bl. 185, zaklj. 185; koruza slav., fco nakl. post., pol vag., den. 187.50, bl. 187.50, zaklj. 187.50; oves slavonski, fco nakl. post., pol vag., den. 162.50, bl. 162.50, zaklj. 162.50; oves bosanski, par. Delnice, 1 vag., den. 185, bl. 190, zaklj. 185; fižol ribničan, fco Ljubljana den. 320; fižol prepeličar, fco Ljubljana den. 340; fižol mandolon, fco Ljubljana den. 270; krompir prekmurski, gl. vzorca, fco nakl. post. bl. 60; bučne peške, rešetane, rinfusa, fco Ljubljana den. 320.

TRŽNA POROČILA.

Mariborsko sejmko poročilo. Prignalo se je: 16 konjev, 10 bikov, 145 volov, 395 krav in 10 telet, skupaj 577 glav. Povprečne cene za različne živalske vrste na sejmu dne 22. sept. 1925 so bile sledeče: debeli voli: za 1 kg žive teže 8.75—9.50 Din, poldebili voli 7.50 do 8.25, plemenski voli 7—7.50, biki za klanje 6.25—8.50, klavne krave debele 7.50 do 9.50, plemenske krave 5—7, krave za klobasarje 3.75—4.75, molzne krave 8 do 9, breje krave 8—9, mlada živina 6.75—10.50. Prodalo se je 358 glav, od teh 26 v Italijo, 58 v Avstrijo. — Mesne cene: meso volov, bikov, krav in telic 10—19, telečje meso 12.50—19, svinjsko meso sveže 12.50—25 Din za 1 kg.

Dunajska borza za kmetijske proizvode (23. septembra). Svetovni žitni trg se nahaja zadnje dni pod pritiskom močnih ruskih ponudb. Rusko žito je zelo ceno. Na ameriških borzah zaradi tega ne more prodreti prijaznejše razpoloženje in so majhni porasti tečajev le trenutni pojavi. Dunajsko tržišče je seveda pod vplivom inozemskih poročil, vendar ne v toliki meri kakor druga leta, ker je bila letošnja avstrijska žetev prilično dobra in je tudi v sosednjih državah pridelek velik. Notirajo v šilingih za 100 kg vključno blagovnoprometni davek brez carine uradno na debelo: pšenica: domača 37.50—39.50, madžarska s Potisja 43—44.50, madžarska 39.50—41.50; rž: domača 29—31.50, madžarska 31—31.50;

ječmen: domači 35—43, slovaški 42—48; turščica: 31.50—32.50; oves: domači 29—30; pšenična moka: domača 73—75, madžarska 72—74; krušna moka: 53—55.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 2. oktobra t. l. ponudbe za dobavo medenih vijakov za les; do 6. oktobra t. l. ponudbe za dobavo 500 m blaga za zavese; do 9. oktobra t. l. ponudbe za dobavo 7000 kg kalcirane sode; za dobavo 700 komadov oljekaznih cev ter za dobavo šip za signalne svetiljke. Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odelenu te direkcije.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 2. oktobra t. l. ponudbe za dobavo luskasto oklepne barve minija in firneža. Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odelenu te direkcije. — Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 20. oktobra t. l. ponudbe za dobavo dveh decimalnih tehtnic (Tischwage mit Laufgewicht). Ponudbi naj se priloži načrt ali mala slika tehtnice. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 10. oktobra t. l. pri stalni vojni bolnici v Ljubljani glede dobave živil (svinjska mast, koruzni zdrob, riž, fižol, kis). — Dne 21. oktobra t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave martinovega jekla ter glede dobave kompozicije.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 29. septembra t. l. ponudbe za dobavo 2000 kg gorilnega olja ter za dobavo 1000 kg parafina; — do 2. oktobra t. l. ponudbe za dobavo obločnic za osebne vozove, za dobavo verig, za dobavo okroglega bakra, za dobavo jeklenih žičnih vrvi, za dobavo 20 garnitur prehodnih spojk ter za dobavo 100.000 kg cementa v sodih; — do 6. oktobra t. l. ponudbe za dobavo sive litine, za dobavo mehkih drv, za dobavo 300 m³ mehkih desk, za dobavo surove litine, za dobavo 3000 komadov žebličkov (Mantelnägel), za dobavo palic za zavese in kljuk za obleko; — dne 9. oktobra t. l. za dobavo ograjnega lesa; — dne 13. oktobra t. l. za dobavo 7000 kg španskega trstja. — Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odelenu te direkcije. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 19. oktobra t. l. pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave 30.000 kg šamotnih opek ter 60.000 kg peska za livarne. — Dne 20. oktobra t. l. pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave vagonovskih delov.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

ESENCI

za rum, konjak, likerje in žganje
Ekstrakti in arome
za nealkoholne pijače vsch vrst
Koncentrirani sadni eteri za aromatiziranje kandi-
dov in sladčic
PRAVI MALINOVEC
Sadni grog (Punsch)
= Limonov sok =
priporoča:
Srečko Potnik in drug
Ljubljana, Metelkova ul 13
!! Zahtevajte cenike !!

Galanterija!

ter modno blago, pletenine, nogavice, sukanec, vezanine, gumbe, modne biserne in druge, palice, nahrbtnike, nože, jedilno orodje, škarje itd. se dobi najugodnejše pri

Josip Petelinc

Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika
Na veliko! ob vodi. Na malo!

Damske flor nogavice

v vseh barvah in vrstah od Din 18—naprej, moške nogavice, dokolenke, otročje nogavice, volna, bombaž, žepni robei, modni pasovi, toletne potrebščine, ičette za zobe, obleko in čevlje itd. v največji izbiri in po najnižji ceni pri

Josip Petelinc

LJUBLJANA
blizu Prešernovega spomenika ob vodi.
Na veliko! Na malo!

Veletrgovina

A. ŠARABON

v Ljubljani
priporoča

špecerijsko blago

raznovrstno žganje moko in
deželne pridelke
raznovrstno
rudninsko vodo
Lastna pražarna za
kavo in mlin za di-
šave z električnim
obratom.

CENIKI NA RAZPOLAGO!

TISKARNA MERKUR

Trgovsko-industrijska d. d.

Ljubljana

Simon Gregorčičeva ulica št. 13

Telefon št. 552

Račun pri pošt. ček. zav. št. 13.108

Se priporoča za
vsa v tiskarsko
stroko spadajoča
dela. Tiska vse
tiskovine za trgo-
vino, industrijo in
urade; časopise,
knjige, koledarje,
letake, posetnice
i. t. d. i. t. d.
Lastna knjigovoznica.

- Oglašajte v „Trgovskem listu“! -

Originalne potrebščine za OPALOGRAPH (Fixal, Preservat)
Specijalna mehanična delavnica za popravo pisalnih, računskih in tehničnih strojov.
Barvne trakove — Carbon — indigo — povoščen papir — kopirni hektografični zviti.
Ludovik Baraga, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6/I.